

MULTİPL ENDOKRİN NEOPLAZİ

Doç. Dr. Ali Ataş

MULTİPL ENDOKRİN NEOPLAZİ (MEN)

- MEN 1 ve MEN 2 olarak iki farklı sendrom tanımlanmıştır.
- **OD** (otozomal dominant) geçiş gösterirler (sporadik olabilirler)
- Bu sendromlar yaş ilerledikçe bulgu vermeye başlar.

MEN 1 (Wermer Sendromu)

- 11q13'de bulunan *Menin* genindeki mutasyon sorumludur.
- Bu genin tümör suppresor geni olarak fonksiyon gördüğünü düşünülmektedir.
- **Otozomal dominant** geçiş vardır.
- **Endokrin pankreasın, önhipofizin ve paratiroid bezin hiperplazisi veya neoplazisi** vardır.

MEN 1 (Wermer Sendromu)

- **Panktrestan:**
  - Gastrin
  - İnsülin
  - Pankreatit polipeptit
  - Nadiren glukagon salınımı olur.
- **Paratiroid** bezden PTH salınımı
- **Hipofizden** ise genellikle prolaktin salınımı görülür. Ancak büyüme hormon ve ACTH'ın artışına bağlı klinik bulgular görülebilir.

Kliniği salınan bu maddeler oluşturur.

Klinikte genellikle hiperparatiroidi kliniğine rastlanır. 50 yaşından önce prevalansı %100'dür. 18 yaş altında nadiren tespit edilir.

Taşıyıcı gen doğumda %99 doğrulukla tespit edilebilir.

MEN 2 (Sipple Sendromu)

- 10. kromozomda bulunan 10q11.2 «*Rearranged in transfection assays* "RET" *protoonkojenin aktive edici mutasyonlarına bağlıdır.*
- Bu mutasyon germline hücre mutasyonudur.

Not: Bu genin inaktive edici mutasyonu sonucu Hirschprung hastalığı gözlenir.

MEN 2A (%95)

- Medüller tiroid karsinom (MTC)
- Feokromositoma
- Paratiroid hiperplazi

MTC penetransı %100'dür. Diğerleri değişen oranda penetrans gösterir. Dolayısı ile total tiroidektomi endikasyonu vardır.

Feokromositoma genellikle multipldir (Operasyon).

Hiperkalsemi ise geç ortaya çıkar. (Ca ve PTH takip)

MEN 2B (*Mukozal nöroma sendromu %5*)

- Medüller tiroid karsinom
- Feokromositoma
- Multipl nöroma (dil, buccal mukoza, dudak, konjiktiva)
- +
- Karakteristik görünüm vardır.
(Marfan benzeri yapı, nöromalara bağlı değişik yüz yapısı)

RET proto-onkogeninde, exon 16'da missens mutasyon vardır.

Total tiroidektomi endikasyonu vardır (RET gen mutasyonu saptanmış ise).

Feokromositoma (Operasyon)

Dilde Nöronoma

Marfanoid Yapı

Characteristic phenotype of MEN 2B including thickened lips with bumps.

Martucciello *et al. Italian Journal of Pediatrics* 2012 **38**:9 doi:10.1186/1824-7288-38-9

MEN 1

Pituitary adenoma

Parathyroid hyperplasia

Pancreatic tumors

MEN 2A

Parathyroid hyperplasia

Medullary thyroid carcinoma

Pheochromocytoma

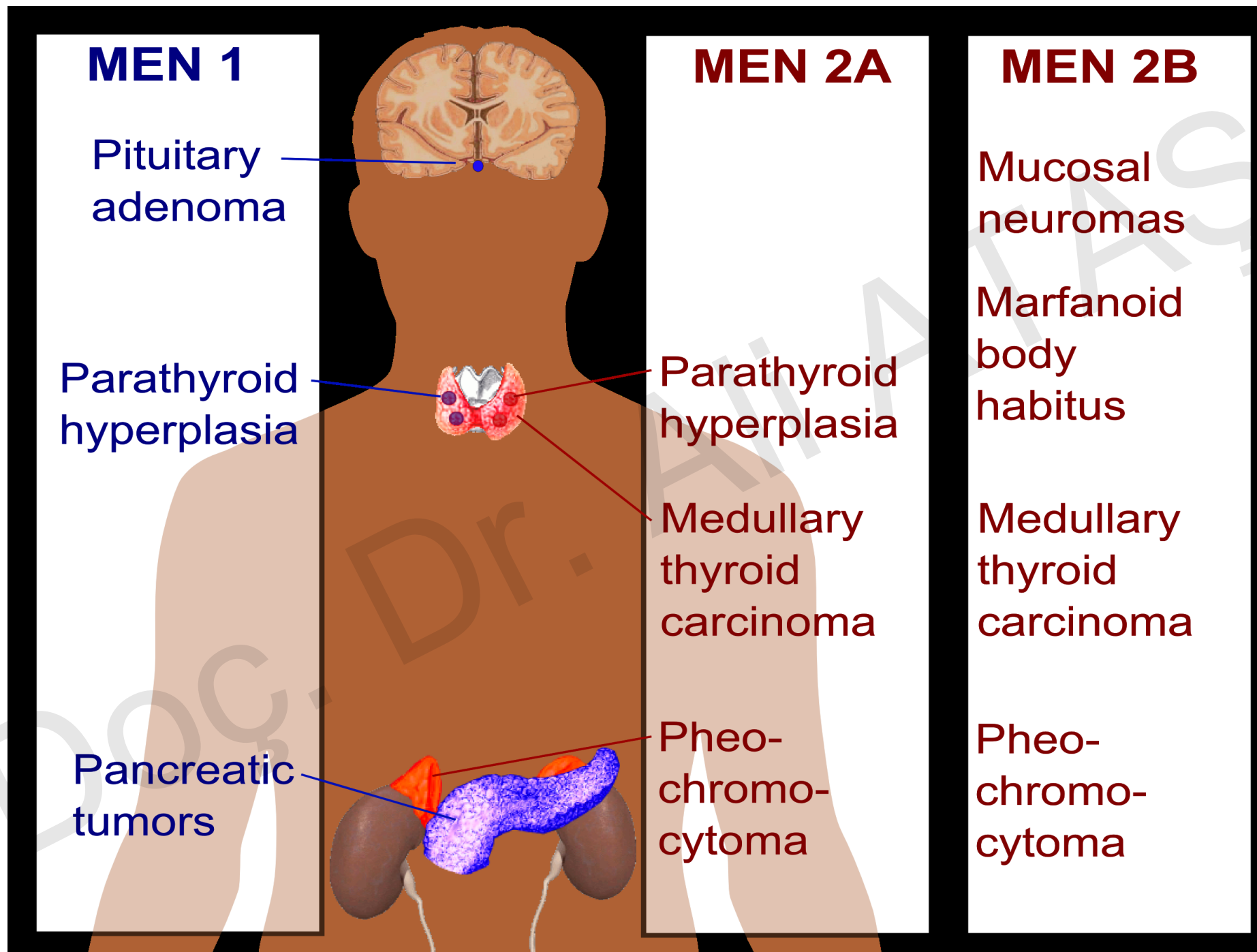
MEN 2B

Mucosal neuromas

Marfanoid body habitus

Medullary thyroid carcinoma

Pheochromocytoma

FEOKROMOSİTOMA

Doç. Dr. Mustafa Doğan

FEOKROMOSİTOMA

- Tanı koymak önemlidir. Çünkü tanı konulmadığında ölümcüldür.
- Adrenal medulla veya sempatik ganglionlardaki 'Chromaffin' hücrelerinden köken alır.
- Ekstra adrenal feokromositomalar katekolamin sekrete etmeyebilirler. Bu durumda bunlara "**paraganglioma**" denir.

FEOKROMOSİTOMA

- Genellikle 9-12 yaşlarında gözükür.
- Genellikle sporadik olarak bulunur.
- İnsidansı 1/100 000
- E/K=1.5
- Çocukluk çağında görülen hipertansiyon vakalarının %1'de feokromositoma saptanır.

- Yetişkinlerde 90'ların tm olarak bilinir.
  - %90 adrenallerde → %70
  - %90 benign -----→ %70
  - %90 unilateral ----→ %70
  - %90 sporadik

FEOKROMOSİTOMA

- MEN 2
- Von Hippel-Lindau hastalığı (1/36 000, OD)
- Feokromositoma paraganglioma sendromu
- Nadiren tip 1 nörofibromatozis

MEN-2

MEN 2A (%95)

- a. Feokromositoma
- b. Medüller tiroid Ca
- c. Hiperparatiroidi

MEN 2B (%5)

- a. Feokromositoma
- b. Meduller tiroid Ca
- c. Mukozal nörinomlar
  - i. Dudak, GIS, dil, göz kapağı
  - ii. Göz ve marfanoid yapı dikkat çeker.

FEOKROMOSİTOMA

- MEN 2
- Von Hippel-Lindau hastalığı (1/36 000, OD)
  - Retinal angioma
  - CNS hemangioma
  - Hemangioblastoma
  - Renal karsinoma
  - Feokromositoma
  - Pankreas adacık tm
  - Endolimfatik sak tm

Predispozisyon vardır.
- Feokromositoma paraganglioma sendromu
- Nadiren tip 1 nörofibromatozis

KLİNİK BULGULAR (FEOKROMOSİTOMA)

■ Katekolamin salgılanmasındaki fazlalığa bağlı olarak:

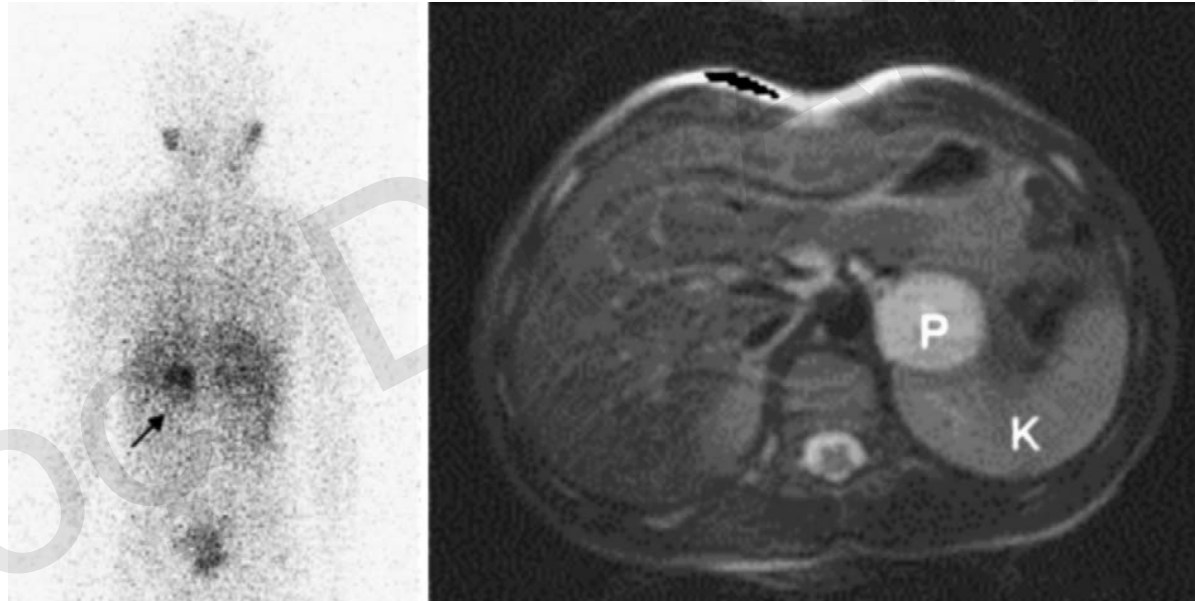
- **Hipertansiyon** %82
- **Baş ağrısı** %58 (Çocuklarda en sık semptom baş ağrısıdır %75)
- **Terleme** %48-(Çocuklarda %66)
- **Çarpıntı**
- **Bulanti-Kusma** (Çocuklarda %50)
  - Görme bulanıklığı
  - Yorgunluk
  - Ateş basması
  - Karın ağrısı
  - Anoreksi
  - Polidipsi görülebilir

LABORATUVAR

- **Katekolamin fazlalığının gösterilmesi ilk basamaktır.**
  - Total katekolamin düzeyi 2000 pg/ml'nin üzerinde bulunur.
  - Plazma **norepinefrin, epinefrin ve idrar katekolamin** ve metabolitlerinin (**metanefrin ve normetanefrin**) düzeylerinin yüksek olması ile tanıya gidilebilir.
    - Sensivite %97-99
    - Spesivite %70-90

Gereğinde görüntüleme yöntemleri:

- BT, MR, USG
- Metaiodobenzilguanidin (MIBG) sintigrafisi (Özellikle metastazları göstermede)

Figure 13-2 Imaging studies in pheochromocytoma. The patient was a 5-year-old with hypertension and a family history of pheochromocytoma. Urinary catecholamines were as follows: norepinephrine = 728 $\mu\text{g}/24$ hr (upper limit 65), epinephrine = 8 $\mu\text{g}/24$ hr (upper limit 10), and metanephrines = 4.7 mg/24 hr (upper limit 1.3). Left: MIBG imaging, posterior view. Right: MRI, transaxial view. Pheochromocytoma is indicated as P. K denotes kidney.

AYRICI TANI

Hipertansiyon yapan diđer nedenler

– Cıva zehirlenmesi

- Havale
  - Cilt döküntüsü
  - Ekstremitte ağrıları
  - Hipertansiyon
-
- **Nöroblasom:** Katekolamin düzeyi nöroblastomlarda artar Fakat **Homovanillik asit ve Vanillilmandelik asit** idrarla atılımı daha fazladır.

TEDAVİ

- **Hipertansiyonun medikal tedavisi** (operasyon öncesi)
- **Hipertansiyonun operasyon esnasındaki tedavisi**
- **Operasyon**
  - Tek taraflı tümörlerde total adrenalektomi
  - Bilateral tm varlığında adrenal doku korunacak şekilde girişim uygulanır.
  - MEN'li hastalarda total adrenalektomi uygulanır.

TEDAVİ

- Fenoksibenzamin 20-50 mg/gün (alfa adrenerjik blokör)
- Atenolol 20-60 mg/gün 2-3 dozda
- Fentolamine
- Metyrosine 250 mg, 3-4 dozda (katekolamin sentez inhibitörü)
- Labetolol (alfa ve beta antagonist)

FEOKROMOSİTOMA OPERASYONLARINDA:

Atropinden kaçın

Operasyon anında gerekirse:

- Fentolamine
- Nitroprusside
- Kalsiyum kanal blokörü
- Labetolol
- Esmolol
- Nitrogliserin
- Fenoldopam (dopamin agonisti) **verilebilir.**

İZLEM

- Cerrahiden sonra 4-6 hafta aralar ile idrar katekolamin ve metabolitleri rezidüel tm varlığı açısından izlenmelidir.
- Hastalar ve aile üyeleri MEN açısından araştırılmalıdır.

